

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Жарікова Антона Юрійовича

«Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань «Управління та адміністрування»

за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Актуальність теми дослідження

Бюджетно-податкова політика як складова державного регулювання економіки спрямована на створення дієвої системи управління фінансовими ресурсами. Важливим є визначення напрямів розвитку інституційних засад формування бюджетно-податкової політики виходячи із необхідності фінансового забезпечення національної оборони та безпеки, соціального захисту населення, особливого значення набуває ефективність бюджетно-податкових механізмів та інструментів економічного розвитку. Бюджетна політика є дієвим інструментом впливу на соціально-економічні процеси. Вагомими завданнями у процесі розробки та реалізації державної фінансової політики є удосконалення системи управління публічними фінансами, посилення ефективності бюджетних механізмів, спрямованих на економічне зростання. Важливим є планування бюджетних програм та суспільних послуг, які відповідають встановленим пріоритетам держави, та є найбільш ефективними та дієвими, спроможними забезпечувати економічну стійкість у перспективному періоді. Інституційна трансформація бюджетно-податкових відносин держави зумовлює необхідність визначення рівня доходів бюджету від основних податків, які є вагомим інструментом перерозподілу валового внутрішнього продукту, на цілі соціального та економічного розвитку. Необхідним є

підвищення ролі бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень, що свідчить про актуальність та своєчасність дисертаційної роботи здобувача Жарікова Антона Юрійовича.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433), автором надано відповідні матеріали та пропозиції щодо формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень.

Ступінь обґрунтованості наукових результатів, висновків дослідження

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження Жарікова А.Ю. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що обумовлено систематизацією значної кількості наукових публікацій з питань формування та реалізації бюджетно-податкової політики. Методологічною основою дослідження є відповідні положення, сформовані фінансово-економічною наукою. Виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності здійснено на достатньо високому рівні.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування бюджетно-податкової політики, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, відповідні монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених.

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених наукових результатів дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх новизни, обґрунтованості та відповідності дисертації Жарікова А.Ю. спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Достовірність наукових положень, висновків дослідження

Достовірність наукових положень, висновків дослідження, які містяться в дисертаційній роботі є достатньою. Здійснено аналіз нормативно-правових актів з питань формування та реалізації бюджетно-податкової політики, статистичних та аналітичних матеріалів центральних органів державного управління, відповідних наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань формування бюджетної та податкової політики (довідка від 28.08.2023 № 67-192/1-23).

Наукова новизна результатів дослідження

Науково-прикладну спрямованість даної дисертації зумовила мета дослідження, що полягає в розкритті теоретичних засад та удосконаленні методологічних положень системи формування бюджетно-податкової політики, підвищення фінансово-бюджетної результативності в умовах економічних перетворень.

Поставлену мету досягнуто та отримано результати, які характеризуються науковою новизною.

У дисертації вперше розкрито сутність формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень, яка полягає у системі державного управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів розвитку суспільства, змін фінансово-економічного середовища, використанні сукупності адаптивних фіскальних інструментів відповідно до

економічного стану, що надасть можливість підвищити обґрунтованість бюджетного планування, фінансово-бюджетну результативність в умовах недостатнього рівня податкових надходжень, необхідності динамічної збалансованості видаткової частини бюджету (с. 16-17, 19-40).

Важливим є подальший розвиток здобувачем положень щодо інституційних засад бюджетно-податкових відносин, що сприятиме результативності суспільно-економічних перетворень (с.80-98).

Заслугує на увагу узагальнення та систематизація досвіду формування та здійснення бюджетно-податкової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, що надасть можливість підвищити ефективність управління державними фінансами (с. 55-68).

Здобувачем удосконалено підходи щодо формування бюджетно-податкової політики у системі соціально-економічного розвитку країни (с. 98-137).

Автором удосконалено положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень (с. 154-168).

У дисертації розвинуто підходи до розробки основних напрямів бюджетно-податкової політики у системі фінансово-економічних відносин, що сприятиме забезпеченню дієвого впливу публічних фінансів на економічне середовище (с. 154-185).

Повнота викладу матеріалу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації

Основні результати наукового дослідження автором опубліковано у 10 наукових працях, у тому числі трьох статтях у наукових фахових виданнях, одній статті у наукових виданнях країн Європейського Союзу, загальним обсягом 3,1 друк.арк. Ознайомлення зі змістом наукових праць свідчить про повноту відображення в них основних положень та результатів дисертації.

Зауваження та дискусійні положення дисертації

Відзначаючи позитивні сторони роботи, слід звернути увагу на певні зауваження та дискусійні положення, а саме:

1. У дисертації визначено, що доцільним є використання регуляторного механізму бюджетної політики, який базується на інтеграції бюджетного регулювання у сфері доходів, видатків бюджету, міжбюджетних відносин, державного боргу. (с. 35). На нашу думку, було б доцільним більш поглиблено розкрити бюджетне регулювання у сфері видатків бюджету як інструменту соціально-економічного розвитку країни.

2. У дисертаційному дослідженні визначено, що інституційні перетворення соціально-економічної моделі розвитку суспільства обумовлюють необхідність посилення дієвості бюджетно-податкової політики (с. 46). Водночас, важливим було б більш розгорнуто розкрити бюджетно-податкові механізми суспільного розвитку.

3. У дисертаційній роботі зазначено, що розвиток інституту фінансово-бюджетної політики, що включає цілеспрямоване формування норм, правил, інститутів, властивих умовам трансформаційного процесу сприятиме вирішенню проблем, що існують у сфері державних фінансів (с. 89). Однак, доцільним було б поглибити дослідження інституційних засад розвитку фінансово-бюджетних відносин.

4. Автором зазначено, що з метою проведення збалансованої бюджетної політики важливим є забезпечення подальшого розвитку методологічних засад середньострокового бюджетного прогнозування та програмно-цільового методу планування видатків бюджету (с. 107). Водночас, слід було приділити більше уваги сукупності інструментів застосування програмно-цільового методу планування видатків бюджету.

5. У дисертаційному дослідженні визначено, що бюджетна політика як вагома складова державної фінансової політики повинна бути адаптивним регулятором соціально-економічних процесів з урахуванням основних принципів бюджетної архітекtonіки як дохідної, так і видаткової частини бюджету. (с. 158). Разом з тим, варто було б більш поглиблено розкрити сутність основних принципів бюджетної архітекtonіки.

Проте висловлені зауваження в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Положення дисертаційної роботи не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на відповідне джерело. Наукові публікації та дисертація здобувача виконанні із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Жарікова Антона Юрійовича на тему «Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень» є завершеною науковою працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати. Дисертаційне дослідження за змістом відповідає обраній темі та вимогам, передбаченим наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40, Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Загальна оцінка дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Жарікова Антона Юрійовича на тему «Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень» є завершеним та самостійним науковим дослідженням, має наукову новизну та практичну цінність. Зміст дисертаційної роботи відповідає меті та завданням дослідження, отримано нові обґрунтовані наукові результати роботи. Дисертаційна робота відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор – Жаріков Антон Юрійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:

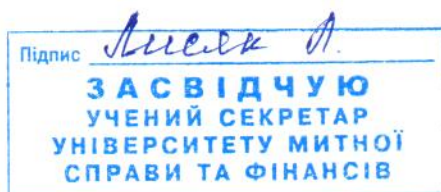
Професор кафедри фінансів,

банківської справи та страхування

Університету митної справи та фінансів,

доктор економічних наук, професор

Любов ЛИСЯК

Тетяна Торус